

РЕШЕНИЕ

№ 68

гр. Смолян, 13.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – СМОЛЯН в публично заседание на тринадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Сийка Златанова

при участието на секретаря Сирма Купенова
като разглежда докладваното от Сийка Златанова Гражданско дело №
20235440100934 по описа за 2023 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Ищецът Н. В. Н. от гр. Смолян е предявил срещу „****“ АД, представлявано от *** и Ангел В. *** и „****“ ЕООД, представлявано от *** субективно искиове с правно основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 22 ЗПК и чл. 146, ал. 1 ЗЗП за прогласяване нищожността на договор за паричен заем № 4573881/25.08.2022 г., сключен с първия ответник и за нищожност на договор за предоставяне на гаранция № 4573881/25.08.2022 г., сключен между него и ответника „****“ ЕООД като накърняващи добрите нрави по чл. 26, ал. 1, предл.трето ЗЗД.

Претендира за деловодните разноски.

Фактическите твърдения, на които ищецът основава исковите, се свеждат до следното:

Страна е по Договор за паричен заем № 4573881/25.08.2022 г., сключен с ответника „****“ АД, по който е получил кредит в размер на 1000 лв. и общо дължима сума 1 082,62 лв., платима на 22 седмични вноски, при ГПР 41,15 %. Действителният размер на двуседмичната погасителна вноска не е 98,42 лв. /чл. 3 от договора/, а 136 лв., тъй като към нея е включена и сумата от 37,58 лв. – възнаграждение за предоставяне на гаранция, дължим по силата на договора за кредит, независимо, че се сочи, че се дължи въз основа на Договор за предоставяне на гаранция № 4573881 от 25.08.2022 г., сключен с „****“ ЕООД. Счита, че договорът за гаранция всъщност е част от договора за кредит, но е обособен като отделен договор, за да се заобиколи ограничението на чл. 19 ал. 4 от Закона за потребителския кредит, който забранява годишния процент на разходите (ГПР) да бъде по-голям от

петкратния размер на законната лихва. В погасителния план като общо дължима сума с включена главница, лихва и неустойка е посочена сумата от 1 496 лева.

Счита, че договорът за потребителски кредит е недействителен на основание чл. 22 ЗПК, тъй като при сключването му е нарушена разпоредбата на чл. 11, ал.1, т.10 ЗПК. В случая потребителят е поел задължение за заплащане на възнаграждение за гаранция, което съществено е оскъпило ползвания от него паричен ресурс. Същото по своето естество представлява скрита възнаградителна лихва, водеща до неоправдано от гледище на закона обогатяване за заемодателя. Потребителят е поставен в неравностойно положение с оглед невъзможността да влияе на клаузите на договора. Предвидените в него допълнителни плащания заобикалят изискването на чл. 19, ал. 4 ЗПК относно максималния размер на годишния процент на разходите. Разходите по кредита, включващи търговската печалба плюс всички останали разходи надвишават 50 процента на годишна база от стойността на кредита. Дори и годишният процент на разходите да е съобразен с изискването на чл. 19, ал. 4 ЗПК, след като в ГПР не фигурира разход, който е следвало да бъде включен, е нарушена разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т.10 ЗПК. Действителният размер на ГПР надвишава 50 %, което води и до недействителност на договора.

Недействителността по чл. 22 ЗПК е автономно правно понятие, уредено със специални законови разпоредби. Правна последица от нея е, че се дължи размерът на непогасената главница.

Сключеният между ищеца и „***“ ЕООД договор за предоставяне на гаранция № 4573881/25.08.2022 г. е нищожен поради противоречието му с добрите нрави - чл. 26, ал.1, предл. III ЗЗД. Ищецът-потребител е бил поставен в положение, при което отпускането на кредит е поставено в зависимост от сключването на възмезден обезпечителен-договор с икономически свързано със заемодателя лице, посочено от самия него. Договорът за предоставяне на гаранция е сключен в деня на отпускане на кредита, с юридическо лице-търговец, което по занятие сключва възмездни обезпечителни сделки, с които обезпечава чужда гражданска отговорност, запазвайки си правото на регрес спрямо длъжника. В случая договореното в полза на гаранта възнаграждение, всъщност представлява скрита възнаградителна лихва по договора за кредит. Договорът за предоставяне на гаранция е нищожен, поради накърняване на добрите нрави. Този договор е лишен от правна основа, тъй като само привидно преследва легитимни цели. С него едната страна поема само задължения, срещу които не стоят права, тъй като рискът от неплатежеспособността на длъжника е за самия него. Единствена правна последица е нарастване на размера на общото задължение и разходите по кредита, без оглед изправността на длъжника, което е в разрез с нормите на добросъвестността, с установено допълнително възнаграждение в полза на заемодателя, под формата на скрит разход по кредита. Нищожност поради противоречие с добрите е налице при съществена нееквивалентност на престациите, каквато е налице в случая. Претендира за деловодните разноски.

Адв. *** моли да ѝ бъде присъдено адвокатско възнаграждение на основание чл. 38, ал. 2 ЗАдв.

Ответникът „***“ АД в срока по чл. 131 ГПК подава отговор, с който оспорва иска срещу него като неоснователен и моли да бъдат отхвърлен. Оспорва пасивната си материална легитимация, като твърди, че задълженията на ищеца по договора за кредит са погасени от втория ответник по силата на договора за гаранция и то е встъпило в правата на удовлетворения кредитор. Счита, че пасивно отговорен по първия иск е ответникът *** ЕООД.

Заявява, че договорът за заем е действителен и съобразен с изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7-12 и 20 и ал. 2 ЗПК. Оспорва възраженията на ищеца за недействителност на договора за кредит. Твърди, че ищецът се е обърнал към дружеството за кредитиране. Дружеството е действало добросъвестно, като на ищеца е предоставен Стандартен европейски формуляр, в който параметрите на кредита са изрично посочени. Преди да сключи договора, ищецът е знаел както размера на лихвата по кредита и дължимата сума, така и необходимостта да представи обезпечение. Негово право е било да се съгласи с тези условия и да сключи договор или да откаже да сключи договор при тези условия и да се обърне към друга кредитна институция. Съгласно практиката на ВКС, съгласието с параметрите на договора и последващото му подписване от длъжника следва да се приема като изразяване на становище по предложените условия, частен случай на индивидуално уговорена клауза.

Оспорва като неоснователни твърденията на ищеца, че договорът за поръчителство е част от договора за кредит, тъй като такъв договор е сключен между ищеца и „***“ и е подписан от ищеца. Отношенията между заемателя и поръчителите или банката във връзка с предоставяне на обезпечение не са част от кредитното правоотношение. Договорът, с който тези лица уреждат отношенията си, не става част от съдържанието на договора за потребителски кредит. Част от съдържанието на договора за потребителски кредит е единствено акцесорното задължение на заемателя да осигури обезпечение. Основният предмет на договора за поръчителство е различен от основния предмет на договора за потребителски кредит (да се предостави в заем сума, която да бъде върната). Поемането в договор за потребителски заем на акцесорното задължение от заемателя да осигури обезпечение не лишава договора за поръчителство от основен предмет със страни поръчителя и длъжника. Основният предмет на договора за поръчителство не става част от съдържанието на договора за потребителски кредит. Част от съдържанието на договора за потребителски кредит е единствено акцесорното задължение на заемателя да осигури поръчител.

Договорът за потребителски кредит е в съответствие с изискванията на чл. 11, ал. 1 т. 10 от Закона за потребителския кредит, който съдържа информация за годишния процент на разходите, посочена е общата сума дължима от потребителя, посочени са и взетите предвид допускания. В годишния процент на разходите по процесния договор е включена само лихвата по кредита, тъй като това е единственият разход по кредита за кредитополучателят. Обезпеченията, предвидени в чл. 4 от договора за паричен заем, не пораждаат разноси по кредита, които да следва да бъдат включени в ГПР и не попадат в понятието „общ разход по

кредита за потребителя“, дадено в § 1, т. 1 ДР ЗПК.

Евентуални разходи, свързани с представянето на банкова гаранция, намиране на поръчители или дружество-гарант не могат да бъдат разглеждани като елемент от общия разход по кредита за потребителя. Отношенията/правоотношенията между заемополучателя и поръчителите, заемополучателя и банката, издала гаранцията, заемополучателя и дружеството-гарант са отношения между заемополучателя и трети лица, възникнали преди или след пораждане на правоотношението по договора за кредит. Те не са част от заемното правоотношение и евентуалните разходи, които могат да възникнат във връзка с тези отношения не биха представлявали пряк разход, свързан с кредита и не са задължително условие за получаване на кредита и не обвързано с последици от неизпълнение.

Договорът за предоставяне на гаранция е отделно облигационно правоотношение, с различен правен субект, възникнало след сключване на договора за паричен заем. Отделно сключването на договор за поръчителство е възможност, а не задължение, и може да се замени от други форми на обезпечение. Възнаграждението на дружеството-гарант не е част от заемното правоотношение по Договора за заем и не представлява пряк разход, свързан с кредита. Възнаграждението на дружеството-гарант е насрещна престация срещу поетото задължение за обезпечаване на кредит. Същото е дължимо не към Заемодателя, а за предоставена услуга от „***“ ЕООД, като е уговорено да възникне задължение по нея, само при неизпълнение от страна на заемателя на задължението му да представи едно от другите две обезпечения по договора за заем. Разходът по договора за поръчителство не се включва в общия разход по кредита и не се включва в годишния процент на разходите на същия кредит. Възнаграждението по договора за поръчителство не представлява и разход за допълнителна услуга, който трябва да се включи в ГПР, тъй като сключването на договор с дружеството-гарант не е задължително условие за получаване на кредита. Заемополучателят е можел да избира измежду три вида обезпечения, които да представи. Ответникът е нямало как да прогнозира към момента на сключване на договора за паричен заем, кое обезпечение ще избере ищецът, поради което и няма как да предвиди какви разходи за заемателя ще възникнат във връзка с тези обезпечения и какъв би бил техният размер, а и дори да е имало подобна информация, то тези разходи не са във връзка с отпускането на кредита, поради което и не следва да бъдат включени в ГПР.

Годишният процент на разходите по договора е изчислен съобразно изискванията на чл. 19, ал. 2 ГПК, и неговият размер е в съответствие с изискванията на чл. 19, ал. 4 ЗПК. ГПР е изчислен по определения в Приложение 1 (ЗПК) начин. Годишният процент на разходите не е по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България - основния лихвен процент на Българската народна банка в сила от 1 януари, съответно от 1 юли, на текущата година плюс 10 процентни пункта /Постановление № 426 от 18 декември 2014 г. за определяне размера на законната лихва по просрочени парични задължения/, с оглед на което няма нарушение на чл. 19 от ЗПК. Надвишаването на законовия размер на годишния процент на разходите не води до недействителност на

договора. Съгласно чл. 19, ал. 5, само клаузите, с които се надвишава размера на ГПР, се считат за нищожни.

Твърди, че клаузите на договора за кредита са договорени с ищеца индивидуално.

Претендира за деловодните разноски, прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение, платено от ищеца.

Ответникът „****“ ЕООД в срока по чл. 131 ГПК подава отговор, с който оспорва иска срещу него като неоснователен и моли да бъдат отхвърлен. Прави възражение за липса на пасивна процесуална легитимация, тъй като задълженията по процесните договори са прехвърлени на „Агенция за контрол на просрочени задължения“ ООД с договор за цесия. Ако ищецът направи възражение, че не е уведомен за цесията, твърди, че с получаването на отговора на исковата молба същият ще бъде уведомен за нея.

Възраженията за неоснователност на иска срещу него се свеждат до следното:

Процесният договор за поръчителство е действителен, тъй като отговаря на приложимите изисквания на закона, тъй като е сключен валидно между лице, което е вписано в Регистъра на БНБ за финансовите институции по чл. 3а ЗКИ с основен предмет на дейност: предоставяне на гаранционни сделки по занятие. В това си качество на търговец, Дружеството сключва гаранционни сделки (поръчителство) – обезпечава изпълнението по договори за кредит срещу възнаграждение (по занятие). Договорът за поръчителство, сключен между ищеца и „****“ ЕООД, урежда техните отношения по повод задължението на „****“ ЕООД да обезпечи кредита на ищеца. По силата на договора за поръчителство, „****“ ЕООД се задължава да отговаря солидарно с кредитополучателя пред кредитната институция за изпълнение на задълженията му по договор за паричен заем, както и да търпи последиците от неизпълнението на тези задължения. Възнаграждението по договора за предоставяне на поръчителство е насрещна престация срещу задължението за обезпечаване на кредит. Счита претенциите за нищожност за голословни и недоказани. Договорът за поръчителство не нарушава нито изрично формулиран правен принцип, нито правен принцип, проведен чрез създаването на конкретни други разпоредби. Договорът за поръчителство е сключен в съответствие с принципите на добросъвестността и справедливостта, респ. еквивалентност на престациите. Поръчителството се простира върху всички последици от неизпълнението на главното задължение, включително и разноските по събиране на вземането, с оглед на което престациите може да бъдат разглеждани като нееквивалентни, но в полза на ищцовата страна, а не в полза на Поръчителя, чиято отговорност може да бъде ангажирана в размер, надвишаващ с много полученото възнаграждение. Дължимото възнаграждение по Договор за предоставяне на поръчителство е определено след извършена преценка на риска. Ако насрещната страна го е считала за несправедливо висок, то тя изобщо не би сключила договора. Към момента на сключване на договора, по времето на неговото изпълнение/действие и до приключването му спор между страните не е съществувал. Според практика на ВКС „Нееквивалентността на престациите не води до нищожност на договора. Когато страните са договорили неравностойни насрещни престации, заинтересованата страна може в едногодишен срок да иска унищожаване на

договора, ако той е сключен поради крайна нужда.“

При сключване на договора дружествоо е действало добросъвестно. Клаузите в договора за поръчителство за формулирани достатъчно ясно и разбираемо и всеки разумен потребител - относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, би могъл да прецени икономическите последици от сключване на договора. В договора за поръчителство е предвидено, че той влиза в сила само, ако заемополучателят не представи на кредитното дружество обезпечение под формата на поръчителство от физически лица или банкова гаранция. Съгласно чл. 145, ал. 2 ЗЗП, „Преценяването на неравноправната клауза в договора не включва определянето на основния му предмет, както и съответствието между цената или възнаграждението, от една страна, и стоката и услугата, която ще бъде доставена или извършена в замяна, от друга страна, при условие че тези клаузи на договора са ясни и разбираеми. В договора за поръчителство ясно и разбираемо е написано, че „***“ ЕООД се задължава да сключи договор за поръчителство с „***“ АД, по силата на който да отговаря солидарно с потребителя за неговите задължения по договор за заем, а потребителят се задължава да заплати на „***“ ЕООД възнаграждение посоченото в договора възнаграждение. Всеки потребител – относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, би могъл да прецени потенциално значимите икономически последици за него. Икономическите последици са се равнявали на сумата, която потребителят е трябвало да заплати.

Моли исковете да бъдат отхвърлени. Претендира за разноски. Прави възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение.

В съдебно заседание ищецът не се явява, в писмено становище адв. *** поддържа исковете и моли да бъдат уважени. Претендира за присъждане на направените от ищеца разноски по представения списък, както и присъждане на адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв..

Ответникът „***“ АД не се представлява, в писмена молба, депозирана чрез юр. *** моли исковете на ищеца да бъдат отхвърлени като неоснователни.

Ответникът „***“ ЕООД не се представлява и не изразява становище.

След като обсъди становищата на страните и събраните по делото доказателства, Съдът прие за установено от фактическа страна следното:

На 25.08.2022 г. между „Изи Асет мениджмнт“ АД като кредитор и Н. Н. В. като кредитополучател е сключен договор за паричен заем № 4573881, по силата на който кредиторът е отпуснал на кредитополучателя кредит в размер на 1 000 лева. Кредитополучателят се задължил да върне кредита на 11 двуседмични погасителни вноски в размер на 98,42 лв. всяка, заедно с договорената лихва от 35 %, при ГПР 41,15 %. Според погасителния план към договора падежът на първата понаситена вноска е 09.09.2022 г., а падежът на последната погасителна вноска е 27.01.2023 г. Общият размер на всички плащания възлиза на 1 082,62 лв.

Съгласно чл. 4 от договора за кредит заемателят се задължил в 3-дневен срок от

сключването на договора да обезпечи кредита чрез две физически лица – поръчители, отговарящи на определените условия; чрез банкова гаранция с бенефициер – заемотателя или чрез одобрено от заемотателя дружество – гарант, предоставящо гаранционни сделки.

На основание чл. 4 от договора за кредит на 25.08.2022 г. е сключен договор за предоставяне на гаранция № 4573881 между „***“ ЕООД и Н. Н. В., с който „***“ ЕООД се задължило да отговаря за задълженията на заемотателя по договора за кредит и да заплаща на кредитора „***“ АД дължимите вноски при неизпълнение на задълженията от страна на заемотателя, срещу възнаграждение в размер на 413,38 лв. платимо от заемотателя разсрочено на двуседмични вноски в размер на 37,58 лв. всяка, ведно с вноските по договора за заем на заемотателя. В чл. 2 от договора изрично е предвидено, че същият влиза в сила при неизпълнение на задължението от потребителя да предостави обезпечение на кредита чрез двама поръчители или чрез банкова гаранция.

Съдът извърши служебно справка в Търговския регистър по партидите на заемотателя и дружеството - гарант, от която се установи, че „***“ АД и „***“ ЕООД са свързани дружества, тъй като едноличен собственик на капитала на „***“ ЕООД е „***“ АД.

При така установената фактическа обстановка, Съдът направи следните правни изводи:

Предявените иски от ищцата са процесуално допустими, предявени между надлежно легитимирани страни – страните по договорното кредитно правоотношение и по договора за поръчителство.

Относно иска за нищожност на договора за кредит, предявен срещу ответника „***“ АД:

Безспорно се установи, че в случая между ищеца и първия ответник „***“ АД ЕАД е бил сключен договор за кредит, по който ищецът е кредитополучател, а ответникът е кредитор.

Касае се за договор за потребителски кредит, поради което за него са приложими изискванията на ЗПК. Отделно от това сключеният договор за потребителски кредит представлява потребителски договор, по който кредитополучателят има качеството на потребител по смисъла на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, поради което за него са приложими и изискванията на ЗЗП.

Съгласно установената съдебна практика съдът следи служебно за неравноправния характер на клаузите в потребителския договор и следва да се произнесе независимо дали страните са навели такива възражения или не, като служебното начало следва да се приложи и при преценка дали клаузите на договора са нищожни - т. 1 и т. 3 от Тълкувателно решение № 1/9.12.2013 г. на ОСГТК на ВКС.

Съгласно разпоредбата на чл. 22 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1; чл. 11, ал. 1, т. 7 – 12 и т. 20, ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 – 9 ЗПК. Чл. 12 от ЗПК е неприложим за процесния договор, тъй като кредитът не е предоставен под формата на овърдрафт.

Съгласно чл. 143 ЗЗП неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя.

Ищецът е потребител по смисъла на § 13, т. 1 ДР на ЗЗП, тъй като е сключил през 2022 г. договора за потребителски кредит като физическо лице и процесният договор не е предназначен за извършване на търговска или професионална дейност.

Съдът извърши служебна проверка на цитираните текстове от ЗПК във връзка с изложените твърдения от ищеца за нищожност на договора за кредит.

Според разпоредбата на чл. 10, ал. 1 ЗПК Договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12, в два екземпляра – по един за всяка от страните по договора. Съгласно ал. 2 кредиторът не може да изисква и да събира от потребителя каквото и да е плащане, включително на лихви, такси, комисиони или други разходи, свързани с договора за кредит, които не са предвидени в сключения договор за потребителски кредит. Задължителен реквизит на договора за кредит по чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК са годишният процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин.

В чл. 19, ал. 1 и ал. 2 ЗПК е определено, че годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит и се изчислява по формула съгласно приложение № 1. В ал. 4 е предвиден горен праг на ГПР – не по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България.

В § 1, т. 1 и 2 от ДР на ЗПК са дадени легални дефиниции на понятията „Общ разход по кредита за потребителя“ и „Обща сума, дължима от потребителя“. Общият разход по кредита за потребителя са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на Кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните

такси. Общата сума, дължима от потребителя е сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита за потребителя.

Съдът счита, че посоченият в договора за кредит ГПР от 41,15 % не е действителният такъв и противоречи на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Посоченият ГПР е заблуждаващ и не отчита реално оскъпяването на договора за заем с дължимото възнаграждение за допълнително сключения договор за предоставяне на гаранция.

Предвиденият в чл. 4 от договора 3-дневен срок за обезпечаване на кредита с поръчители и банкова гаранция е трудно изпълним, поради което и към момента на сключването на договора за кредит съществува сигурност за сключването на договор за предоставяне на гаранция с одобрено от кредитора юридическо лице – гарант. Именно поради тази причина в деня на сключването на договора за кредит е бил сключен и договорът за предоставяне на гаранция, като ищецът е нямал друг избор под страх за неодобрение на кредита при неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение.

По начина, по който е формулирана клаузата на чл. 4 от договора за кредит не става ясно каква точно е функцията на поръчителя и дали се касае за двустранно или тристранно споразумение. Самият договор за кредит е сключен между кредитора „***“ АД и кредитополучателя Н. В., а тази клауза обвързва и третото за кредитното правоотношение лице – „***“ ЕООД, като договорът за кредит е двустранен и е сключен от страните по него, но не и от гаранта. Отделното сключване на договора за предоставяне на гаранция на датата на сключване на договора за кредит, въпреки предвидения 3-дневен срок за предоставяне на обезпечение на кредита с поръчители – физически лица или банкова гаранция, също сочат на невъзможност поради недостатъчното време и липсата на информация за конкретните условия по този договор за гаранция, ищецът да може спокойно и разумно да прецени дали договорът за кредит, съдържащ и тази клауза, е изгоден за него и дали изобщо би искал да го сключи при тези условия. Именно поради липсата на конкретни данни в договора за кредит за условията на обезпечението чрез предоставяне на гаранция са направили невъзможно ищецът да се запознае с всички условия по кредита и да вземе мотивирано решение за сключването му. По този начин клаузата на чл. 4 е неточна, неясна и двусмислена, тъй като не предвижда конкретни права и задължения за потребителя; не дава възможност на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договора досежно поръчителството, а освен това и не е индивидуално уговорена, в какъвто смисъл ответникът не ангажира доказателства. Освен това съдът счита, че конкретният избор на гарант е фиктивен, тъй като гарантът „***“ ЕООД изначално е предложен на потребителя от кредитополучателя и то именно защото е свързано с кредитора лице. При това положение клаузата на чл. 4 от договора за кредит е неправопразна на основание чл. 143, ал. 2, т. 19 ЗЗП и като такава е нищожна на основание чл. 146, ал. 1 ЗЗП.

Поради нищожност на основанията за сключването на договора за предоставяне на гаранция е нищожен и самият договор за предоставяне на гаранция.

Клаузата за предвиденото по договора за предоставяне на гаранция възнаграждение е сключена при изначална липса на еквивалентност на насрещните

престации и поставя в неблагоприятно положение икономически по-слабата страна по договора - потребителя. Срещу заплащането на възнаграждение за тази допълнителна услуга, реално потребителят не получава еквивалентна насрещна престация. Обратното, кредитодателят получава обезпечение чрез гаранция от предложено от него свързано лице, което е избрано от него и от потребителя поради липса на друга възможност за последния, срещу което потребителят в негова вреда се задължил да заплати възнаграждение в размер многократно надвишаващ допустимия размер и то почти равен на половината от отпуснатия кредит. Впрочем размерът на възнаграждението за поръчителя от 413,38 лв. представлява 41,3 % от сумата на отпуснатия кредит от 1 000 лв.

Съдът счита, че посоченият в договора за кредит ГПР от 41,15 % не е действителният такъв разход и противоречи на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Посоченият ГПР е заблуждаващ и не отчита реално оскъпяването на договора за заем с дължимото възнаграждение за допълнително сключения договор за предоставяне на поръчителство.

Съгласно разпоредбата на чл. 10, ал. 1 ЗПК Договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12, в два екземпляра – по един за всяка от страните по договора. Съгласно ал. 2 кредиторът не може да изисква и да събира от потребителя каквото и да е плащане, включително на лихви, такси, комисиони или други разходи, свързани с договора за кредит, които не са предвидени в сключения договор за потребителски кредит. Задължителен реквизит на договора за кредит по чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК са годишният процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин.

В чл. 19, ал. 1 и ал. 2 ЗПК е определено, че годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит и се изчислява по формула съгласно приложение № 1. В ал. 4 е предвиден горен праг на ГПР – не по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България.

В § 1, т. 1 и 2 от ДР на ЗПК са дадени легални дефиниции на понятията „Общ разход по кредита за потребителя“ и „Обща сума, дължима от потребителя“. Общият разход по кредита за потребителя са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на Кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с

договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси. Общата сума, дължима от потребителя е сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита за потребителя.

Както се посочи, в договора за кредит, не е включено възнаграждението по договора за предоставяне на гаранция. В случая то е в размер на 413,38 лева, при предоставен кредит в размер на 1 000 лв.. Това възнаграждение представлява косвен бъдещ разход по кредита, поради което следва да бъде изрично посочено и включено в ГПР, което в случая не е сторено. Реалното включване на този разход в ГПР автоматично увеличава неговия размер, надхвърлящ значително предвидения законов горен праг от 5 кратния размер на основния лихвен процент на БНБ, увеличен с допълнителни 10 пункта, което е в противоречие с чл. 19, ал. 4 ЗПК. Определяйки отделно стойността на поръчителството и то в отделен договор, се цели заобикаляне на посочените законови разпоредби.

Освен това клаузата, определяща ГПР е заблуждаваща по смисъла на чл. 68е, ал. 1 и 2 ЗЗП и представлява нелоялна търговска практика по чл. 68г, ал. 1 ЗЗП, тъй като противоречи на изискването за добросъвестност и професионална компетентност, противоречи на забраната на чл. 68в ЗЗП, поради което е нищожна и на основание чл. 26, ал. 1, предл. първо и второ ЗЗД.

Съдът счита, че нищожността на клаузите, определящи ГПР и въвеждащи задължение за ищеца да предостави обезпечение на кредита водят до нищожност на целия договор на основание чл. 22 от ЗПК, поради което искът за нищожност на договора за кредит е основателен и следва да бъде уважен, като бъде прогласена нищожността на договора.

Относно иска за нищожност на договора за поръчителство, предявен срещу ответника „****“ ЕООД:

Въпреки обстоятелството, че всеки един от процесните два договора - този за кредит и този за предоставяне на гаранция, формално представляват самостоятелни договори, те следва да се разглеждат като един комплексен договор. Връзката между двата договора е определена от клаузата за приоритетно разглеждане на искането за предоставяне на кредит при сключване на договор за гаранция на кредитополучателя с определено от кредитора юридическо лице - гарант, както и сключването на договора за предоставяне на гаранция е в същия ден, в който е сключен и договорът за кредит. Доколкото двата процесни договора се намират във взаимовръзка помежду си и като комплекс от правоотношения между страните, последиците от прогласяването на недействителността на договора за потребителски кредит рефлектират и по отношение на договора за предоставяне на гаранция.

Кредитополучателят е икономически по-слабият субект на правоотношението, за

когото практически липсва каквато и да било свобода да договаря условията, при които „***“ ЕООД да му предостави гаранция на изпълнението на договора за кредит. Гарантът по договора за предоставяне на гаранция, който е и икономически по-силният субект, разполага и със защитата на чл. 143, ал. 1 ЗЗД, която му дава възможност да иска от длъжника главницата, лихвите и разноските, които е платил, както и законна лихва върху платените суми от датата на плащането, което е и договорено в чл. 2, ал. 1 и чл. 4, ал. 2. Така поетият от гаранта риск при предоставянето на гаранцията е напълно покрит от предвидената законова защита на гаранта, а размерът на уговореното възнаграждение за предоставянето на гаранцията е абсолютно необоснован и несъответен на този риск.

Следва също да се отбележи, че възнаграждението по договора за предоставяне на гаранция представлява вземане на кредитора по договора за кредит, тъй като е договорено да бъде плащано на него ведно с вноските по кредита. Това възнаграждение е договорено да се заплаща от ищеца „***“ ЕООД заедно с вноските за главница и лихва, което вземане по икономическата си и правна същност, макар и наречено възнаграждение за гаранта, представлява допълнителна печалба за кредитора в размер на сума, която е почти половината от главницата по кредита. Когато търговецът създава предпоставки за получаване на допълнителна парична облага във връзка с предоставения кредит и когато това се прави с цел да се избегнат законови ограничения – ЗПК, да се реализира по – голяма печалба от страна на кредитодателя, чрез договаряне на по-високо възнаграждение, независимо от начина на нейното наименуване, тази облага представлява печалба за него и като такава следва да бъде калкулирана като елемент на договорната лихва.

По изложените съображения съдът приема, че договорът за предоставяне на гаранция от 25.08.2022 г., сключен между „***“ ЕООД и ищеца е нищожен на две основания, предвидени в чл. 26, ал. 1 ЗЗД поради заобикаляне на закона и поради противоречие с добрите нрави, вр. чл. 143, ал. 1 и чл. 146, ал. 1 ЗЗП, поради което следва да бъде прогласена неговата нищожност.

Относно разноските:

И трите страни са заявили искане за присъждане на деловодните разноски.

Предвид изхода от спора на ответниците не се дължат разноски.

Ищецът е направил разноски за платена държавна такса в размер 80 лв..

С оглед изхода от спора и уважаването на основния иск срещу ответника „***“ АД, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК ще следва да бъде осъден този ответник да заплати на ищеца държавната такса върху уважения иск в размер на 50 лв..

С оглед изхода от спора и уважаването на иска срещу ответника „***“ ЕООД на основание чл. 78, ал. 1 ГПК ще следва да бъде осъден този ответник да заплати на ищеца държавната такса върху уважения иск в размер на 30 лв..

Адв. *** – пълномощник на ищеца е заявила искане за присъждане на адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв. по двата иска, предявени от ищеца срещу двамата ответника. Съдът счита същото за основателно, тъй като осъществената правна защита и

съдействие от страна на адв. *** е безплатна за ищеца като материално затруднено лице, съгласно представения договор за правна защита и съдействие от 08.07.2023 г. на л. 6. Право на преценка на адвоката е да установи условията за безплатната правна помощ при сключването на договора с клиента, която преценка не подлежи на съдебен контрол, съгласно установената съдебна практика.

С оглед изхода от спора ще следва да бъдат осъдени ответниците всеки от тях да заплати на адв. *** по 400 лв. за адвокатско възнаграждение за всеки един от исквете.

Мотивиран от гореизложеното Съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖЕН на основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 и 3 ЗЗД, вр. чл. 22, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК по иска, предявен от Н. Н. В., ЕГН *****, с настоящ адрес гр. Смолян, ул. „****“ № 43 срещу „****“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. ***, ж.к. ***, ***, етаж 2, офис ***, представлявано от ***, Договор за паричен заем № 4573881 от 25.08.2022 г., сключен между „****“ АД като заемодател и Н. Н. В. като заемател.

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖЕН на основание чл. 26, ал. 1, предл. 3 ЗЗД, вр. чл. 22, вр. чл. 19, ал. 4 ЗПК, вр. чл. 146, ал. 1 ЗЗП по иска, предявен от Н. Н. В., ЕГН *****, с настоящ адрес гр. Смолян, ул. „****“ № 43 срещу „****“ ЕООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. ***, ж.к. ***, ***, етаж 2, офис ***, представлявано от ***, Договор за предоставяне на гаранция от 25.08.2022 г., сключен между „****“ ЕООД като гарант и Н. Н. В. като потребител.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК „****“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. ***, ж.к. ***, ***, етаж 2, офис ***, представлявано от *** да заплати на Н. Н. В., ЕГН *****, с настоящ адрес гр. Смолян, ул. „****“ № 43 държавна такса върху уважения иск в размер на 50 лева.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК „****“ ЕООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. ***, ж.к. ***, ***, етаж 2, офис ***, представлявано от *** да заплати на Н. Н. В., ЕГН *****, с настоящ адрес гр. Смолян, ул. „****“ № 43 държавна такса върху уважения иск в размер на 30 лева.

ОСЪЖДА „****“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. ***, ж.к. ***, ***, етаж 2, офис ***, представлявано от *** на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв. да заплати на адвокат *** ***, ЕГН *****, гр. ***, бул. „***“ адвокатско възнаграждение в размер на 400 лв. за уважения иск за нищожност на договора за кредит.

ОСЪЖДА „****“ ЕООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. ***, ж.к. ***, ***, етаж 2, офис ***, представлявано от *** на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв. да заплати на адвокат *** ***, ЕГН *****, гр. ***, бул. „***“ адвокатско възнаграждение в размер на 400 лв. за уважения иск за нищожност на договора за

предоставяне на гаранция.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Смолянски окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Решението да се връчи на страните, като на ищеца чрез адв. *** **.

Съдия при Районен съд – Смолян: _____